

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ

Кафедра языкознания и страноведения Востока

Лысенко
Евгения Сергеевна

**ЯЗЫКОВЫЕ "ИГРЫ" МУСУЛЬМАНСКИХ МИСТИКОВ В
СОВРЕМЕННОМ АРАБСКОМ МИРЕ: ИСТОРИЧЕСКИЙ,
СОЦИОКУЛЬТУРНЫЙ И ПЕРЕВОДЧЕСКИЙ АСПЕКТЫ**

Магистерская диссертация

специальность 1-23 80 10 «Востоковедение» профилизация «Деловая
коммуникация со странами Азии»

Научный руководитель:
кандидат филологических наук,
доцент
М.Л. Лебедева

Допущена к защите

«__» _____ 20__ г.

Зав. кафедрой языкознания и страноведения Востока
кандидат исторических наук, доцент В.Р. Боровой

Минск, 2021

ОБЩАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА РАБОТЫ

Магистерская диссертация: 101 с., 9 рис., 61 источник, 2 прил.

Ключевые слова: СУФИЗМ, ЯЗЫКОВАЯ ИГРА, ЯЗЫКОВОЕ КОНСТРУИРОВАНИЕ, МИСТИЦИЗМ, АРАБСКИЙ ЯЗЫК, АРАБСКИЙ АЛФАВИТ, МОДЕРНИЗМ, СЮРРЕАЛИЗМ, ПОЭЗИЯ, КИНЕМАТОГРАФ.

Объект исследования: языковые игры и конструирование как способ передачи мистического опыта.

Цель исследования: исследование языковых игр и языкового конструирования как способов создания средства для фиксации мистического опыта на примере трактата Мансура аль-Халладжа и Ибн Араби, искусственного языка балайбалан, а также изучение проявления и пути возникновения суфийских языковых игр в поэзии Адониса и кинофильмах Насера Хемира.

Методы исследования: описательный, герменевтический и сравнительный методы.

В результате исследования было описано явление языковых игр и языкового конструирования как методов расширения возможностей языка, используемых в работах мусульманских мистиков: «Китаб ат-тавасин» Мансура аль-Халладжа, «Мекканских откровениях» Ибн Араби, а также на примере искусственного языка Мухаммада Гюльшани. Были переведены и проанализированы фрагменты из вышеуказанных произведений, установлено, каким образом языковые эксперименты коррелируют с суфийским учением и концепциями упомянутых выше авторов. Был проведён анализ текста на языке балайбалан и выяснено, какие из элементов этого языка являются заимствованиями из грамматик арабского, персидского и турецкого языков, сделано предположение о причине создания балайбалана Мухаммадом Гюльшани. Также был проанализирован путь возникновения языковых игр в поэзии Адониса, исследована связь суфизма и сюрреализма, изложенная Адонисом в эссе «Суфизм и сюрреализм». В работе изучены фильмы «Трилогии пустыни» Насера Хемира как пример возрождения суфийских образов и языковых игр в современном арабском кинематографе.

Область возможного практического применения: результаты исследования могут быть использованы в изучении мистических текстов в рамках преподавания религиозно-философских дисциплин, а также в литературо- и искусствоведении.

Автор работы подтверждает, что все заимствованные из литературных и других источников теоретические, методологические и методические положения и концепции сопровождаются ссылками на их авторов.

АГУЛЬНАЯ ХАРАКТАРЫСТЫКА РАБОТЫ

Магістэрская дысертацыя: 101 с., 9 мал., 61 крыніца, 2 прыкл.

Ключавыя словы: СУФІЗМ, МОЎНАЯ ГУЛЬНЯ, МОЎНАЕ КАНСТРУЯВАННЕ, МІСТЫЦЫЗМ, АРАБСКАЯ МОВА, АРАБСКІ АЛФАВІТ, МАДЭРНІЗМ, СЮРРЭАЛІЗМ, ПАЭЗІЯ, КІНЕМАТАГРАФІЯ.

Аб'ект даследавання: моўныя гульні і канструяванне як спосаб перадачы містычнага вопыту.

Мэта даследавання: даследаванне моўных гульняў і моўнага канструявання як спосабаў стварэння сродку для фіксацыі містычнага вопыту на прыкладзе трактата Мансура аль-Халладжа і Ібн Арабі, штучнай мовы балайбалан, а таксама вывучэнне праявы і шляхоў ўзнікнення суфійскіх моўных гульняў у паэзіі Аданіса і кінастужках Насера Хеміра.

Метады даследавання: апісальны, герменеўтычны і параўнальны метады.

Ў выніку даследавання была апісана з'ява моўных гульняў і моўнага канструявання як метадаў пашырэння магчымасцяў мовы, якія выкарыстоўваюцца у працах мусульманскіх містыкаў: «Кітаб ат-тавісін» Мансура аль-Халладжа, «Мекканскіх адкрыццях» Ібн Арабі, а таксама на прыкладзе штучнай мовы Мухаммада Гюльшані. Былі перакладзены і прааналізаваны фрагменты з вышэйзгаданых твораў, устаноўлена, якім чынам моўныя эксперыменты карэлююць з суфійскім вучэннем і канцэпцыямі згаданых вышэй аўтараў. Быў праведзены аналіз тэксту на мове балайбалан і высветлена, якія з элементаў гэтай мовы з'яўляюцца запазычаннімі з граматык арабскай, персідскай і турэцкай моў, зроблена здагадка пра прычыну стварэння балайбалана Мухаммадам Гюльшані. Таксама быў прааналізаваны шлях узнікнення моўных гульняў у паэзіі Аданіса і вывучана сувязь паміж суфізмам і сюррэалізмам, выкладзеная Аданісам у эсе "Суфізм і сюррэалізм". У рабоце былі вывучаны фільмы "Пустынная трылогія" Насера Хеміра як прыклад адраджэння суфійскіх вобразаў і моўных гульняў у сучасным арабскім кіно.

Вобласць магчымага практычнага прымянення: вынікі даследавання могуць быць выкарыстаны ў вывучэнні містычных тэкстаў у рамках выкладання рэлігійна-філасофскіх дысцыплін, а таксама ў літаратуры і гісторыі мастацтва.

Аўтар працы пацвярджае, што ўсе запазычаныя з літаратурных і іншых крыніц тэарэтычныя, метадалагічныя і метадычныя становішча і канцэпцыі суправаджаюцца спасылкамі на іх аўтараў.

GENERAL CHARACTERISTIC OF THESIS

Master's thesis: 101 p., 9 ill., 61 source, 2 app.

Key words: SUFISM, LANGUAGE GAME, LANGUAGE CONSTRUCTION, MYSTICISM, ARABIC LANGUAGE, ARABIC ALPHABET, MODERNISM, SURREALISM, POETRY, CINEMATOGRAPHY..

Object of research: language games and construction as a way to convey mystical experience.

Purpose of research: studying of language games and language construction as ways to create means for the recording of mystical experience on the example of the treatise of Mansour al-Hallaj and Ibn Arabi, the Balaybalan constructed language, as well as the study of the manifestation and way of the emergence of Sufi language games in the poetry of Adonis and the films of Nasser Hemir.

Research methods: descriptive, hermeneutic and comparative methods.

As a result of the study, the phenomenon of language games and language construction as means of language capabilities expanding was described on the basis of the works of Muslim mystics: "Kitab at-tawasin" by Mansur al-Hallaj, "Meccan Revelations" by Ibn Arabi, as well as the artificial language of Mohammad Golšani was analyzed. Abstracts from the abovementioned works were translated and studied and it was found out how language experiments correlate with Sufi ideology and concepts of the abovementioned authors. The analysis of the text in the Balaibalan language was carried out and it was discovered which of the elements of this language were borrowed from the grammars of Arabic, Persian and Turkish languages; the reason for the creation of Mohammad Golšani's Balaibalan language was assumed. The thesis also clarified the path of the emergence of language games in the poetry of Adonis, and the connection between Sufism and Surrealism, presented by Adonis in the essay "Sufism and Surrealism". Naser Hemir's films "Desert Trilogies" are studied in the thesis as an example of the revival of Sufi patterns and language games in modern Arab cinema.

Area of possible practical application: the results of the research can be used in the studying of mystical texts within the framework of religious and philosophical disciplines, as well as in literature and art studies.

The author of the work confirms that all the theoretical, methodological and methodical positions and concepts borrowed from literary and other sources are given references to their authors.